Høring om forslag til midlertidig lov om unntak fra krav til fysisk møte mv. i foretakslovgivningen (tiltak for å avhjelpe konsekvensene av covid-19)

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 Innledning 3
2 Bakgrunnen for forslaget 4
2.1 Utbruddet av covid-19 4
2.2 Forskrifter fastsatt med hjemmel i koronaloven § 2 5
2.3 Behov for midlertidig lov 6
3 Krav til fysiske møter 7
3.1 Gjeldende rett 7
3.2 Departementets vurdering 12
4 Undertegning av møteprotokoller 15
4.1 Gjeldende rett 15
4.2 Departementets vurdering 16
5 Vedtektsfestet frist for avholdelse av ordinær generalforsamling/årsmøte 17
5.1 Gjeldende rett 17
5.2 Departementets vurdering 17
6 Varighet 18
7 Økonomiske og administrative konsekvenser 18
8 Merknader til de enkelte bestemmelsene 19
Forslag til midlertidig lov om unntak fra krav til fysisk møte mv. i foretakslovgivningen (tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19) 29

1 Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i dette høringsnotatet en midlertidig lov som gjør unntak fra krav til fysisk møte i aksjeloven, allmennaksjeloven, finansforetaksloven, revisorloven, samvirkelova, selskapsloven og stiftelsesloven. Det foreslås også midlertidige unntak som gjør at møteprotokoller kan signeres elektronisk, og at aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak kan fravike vedtektsfestede frister for å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte. Forslaget innebærer å lovfeste unntak som er fastsatt i midlertidige forskrifter gitt i medhold av koronaloven § 2. Det er også behov for unntak fra krav til fysisk møte i statsforetaksloven og regler som åpner for at møteprotokoller i statsforetak kan signeres elektronisk. Lovforslaget inneholder bestemmelser om dette.

Formålet med lovforslaget er å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 og restriksjoner, råd og anbefalinger som myndighetene har fastsatt eller gitt for å hindre smittespredning. Lovforslaget skal legge til rette for at saksbehandling i styret, generalforsamlingen, årsmøtet, foretaksmøtet, selskapsmøtet, bedriftsforsamlingen og andre foretaksorganer kan skje uten fysiske møter.

I kapittel 2 behandles bakgrunnen for lovforslaget.

I kapittel 3 behandles reglene om fysisk møte. Det foreslås unntak fra krav til fysiske møter i aksjeloven, allmennaksjeloven, samvirkelova, selskapsloven, statsforetaksloven og stiftelsesloven. Forslaget innebærer at styremøter, generalforsamling, årsmøte, foretaksmøte, selskapsmøte og møter i andre foretaksorganer kan avholdes uten fysisk oppmøte. Unntak fra kravet til fysiske møter skal også gjelde for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3. Det foreslås at unntakene fra krav til fysisk møte i aksjeloven og allmennaksjeloven skal gjelde tilsvarende for finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, og for europeiske selskaper regulert av SE-loven.

I kapittel 4 vurderes krav til signering av møteprotokoller. Aksjeloven og allmennaksjeloven tillater at møteprotokoller kan signeres ved bruk av elektronisk signatur. Departementet foreslår at det åpnes for dette i samvirkelova, statsforetaksloven og stiftelsesloven. Det foreslås også en bestemmelse om at protokoller fra selskapsmøte i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper kan signeres elektronisk.

Kapittel 5 behandler unntak fra frister i vedtekter om avholdelse av ordinær generalforsamling og ordinært årsmøte for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak. Departementet foreslår at styret i aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak kan fravike vedtektsfestede frister for å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte. Forslaget innebærer at foretakene istedenfor kan følge de lovbestemte fristene. Forslaget endrer ikke eller gjør unntak fra fristene i aksjeloven, allmennaksjeloven eller samvirkelova.

I kapittel 6 behandles spørsmålet om lovens varighet. Det foreslås at loven gjelder frem til 31. oktober 2020.

2 Bakgrunnen for forslaget

2.1 Utbruddet av covid-19

Verdens helseorganisasjon erklærte 11. mars 2020 at covid-19-utbruddet er en pandemi. Utbruddet har påvirket det norske samfunnet. For å avhjelpe konsekvensene av utbruddet har regjeringen iverksatt en rekke tiltak som hovedsakelig er besluttet med hjemmel i smittevernloven og helseberedskapsloven. Disse er ment å begrense smittespredningen, verne om liv og helse, og sørge for at samfunnskritiske funksjoner opprettholdes. Utbruddet av covid-19 har ført til forsinkelser og stans for næringslivet, arbeidstakere og offentlige myndigheter. Blant annet er en rekke saksbehandlingsregler for private og offentlige aktører påvirket av at samfunnet ikke fungerer som normalt. I tillegg har regjeringen lagt frem forslag til en rekke økonomiske tiltak som skal hjelpe næringslivet mot konsekvensene av virusutbruddet.

Regjeringen varslet at det i tillegg til tiltak etter smittevernloven og helseberedskapsloven er behov for tiltak som vil kreve rettslig grunnlag som ikke finnes i gjeldende lover. Derfor la regjeringen 18. mars 2020 frem forslag til en midlertidig lov med hjemmel for Kongen til å fastsette forskrifter. Formålet med en generell forskriftshjemmel er å sikre gjennomføring av effektive og forsvarlige tiltak som er nødvendige for å avhjelpe forstyrrelser av normale samfunnsfunksjoner, og for å forhindre negative konsekvenser for samfunnet. Forslaget er beskrevet i Prop. 56 L (2019–2020) Midlertidig lov om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv.

Midlertidig lov 27. mars 2020 nr. 17 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv. (koronaloven) ble vedtatt av Stortinget 21. mars 2020 og trådte i kraft 27. mars 2020. Loven samsvarer med forslaget i Innst. 204 L (2019–2020). Koronalovens formål er fastsatt i § 1. Loven skal tilrettelegge for forsvarlige, effektive og forholdsmessige tiltak, blant annet for å begrense negative konsekvenser for befolkningen, næringslivet, offentlig sektor og samfunnet for øvrig som følge av utbruddet av koronaviruset. Forskriftshjemmelen er oppstilt i § 2. Første ledd oppstiller de lovene som kan utfylles, suppleres eller fravikes i midlertidig forskrift. Forskriftshjemmelen kan bare brukes så langt det er nødvendig for å ivareta lovens formål.

Koronaloven har en varighet på én måned, jf. koronaloven § 7. Forskrifter fastsatt i medhold av koronaloven har samme tidsbegrensning. I Innst. 204 L (2019–2020) side 10 står det:

> «*Komiteen* er åpen for at Stortinget kan forlenge lovens varighet dersom behovet for loven etter én måned ikke er redusert, og dersom erfaringene med loven gjør en forlengelse forsvarlig.»

Stortinget vedtok 24. april 2020 å forlenge koronalovens varighet til 27. mai 2020. Lovvedtaket ble sanksjonert i statsråd og trådte i kraft 24. april 2020. Det vises til Prop. 76 L (2019–2020) og Innst. 240 L (2019–2020) for nærmere gjennomgåelse av bakgrunnen for forlengelsen.

2.2 Forskrifter fastsatt med hjemmel i koronaloven § 2

Med hjemmel i koronaloven har Kongen i statsråd fastsatt fem forskrifter knyttet til lover på selskaps- og sammenslutningsrettens område som forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet:

- Mellombels forskrift 27. mars 2020 nr. 463 om unntak frå reglane om fysisk møte i samvirkeforetak som følgje av utbrotet av covid-19
- Midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 464 om unntak fra reglene om fysisk møte i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper som følge av utbruddet av covid-19
- Midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 465 om unntak fra reglene om fysisk møte i stiftelser som følge av utbruddet av covid-19
- Midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 466 om unntak fra reglene om fysisk møte i selskaper som følge av utbruddet av covid-19
- Midlertidig forskrift 8. april 2020 nr. 731 om unntak fra frister i vedtekter om avholdelse av ordinær generalforsamling og ordinært årsmøte for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19

De fire førstnevnte forskriftene gjør unntak fra lovkrav om at styremøter, generalforsamling, årsmøte og møter i andre selskapsorganer må avholdes som fysiske møter. Tilsvarende gjelder for møte mellom styret og revisor i revisorloven § 2-3. Forskriftene åpner også for at samvirkeforetak, foretak som reguleres av selskapsloven (ansvarlige selskaper og kommanditselskaper) og stiftelser kan signere møteprotokoller elektronisk. Aksjeloven og allmennaksjeloven åpner allerede for dette. Midlertidig forskrift 8. april 2020 nr. 731 gir aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak mulighet til å fravike vedtektsfestede frister for avholdelse av ordinær generalforsamling og ordinært årsmøte.

Bestemmelsene i midlertidig forskrift 27. mars 2020 nr. 464 om unntak fra reglene om fysisk møte i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper som følge av utbruddet av covid-19 gjelder tilsvarende for finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.

Tiltak etter koronaloven må være forsvarlige, effektive og forholdsmessige, og avhjelpe negative konsekvenser. Departementet vurderte ved fastsettelsen av forskriftene at unntakene fra krav til fysiske møter og adgang til å signere møteprotokoller ved bruk elektronisk signatur ville være et effektivt tiltak som kan bidra til å begrense negative konsekvenser for næringslivet. Samtidig tilrettelegger det for aksjeeiernes muligheter til å ivareta sine rettigheter. Imidlertid kan slike løsninger være tidkrevende å få på plass. For å avhjelpe dette mente departementet at det også burde være mulighet for å fravike vedtektsfestede frister for avholdelse av ordinær generalforsamling og ordinært årsmøte. Departementet konkluderte etter dette med at forskriftene er forsvarlige, effektive og oppfyller koronalovens formål.

Nærmere om departementets vurderinger ved fastsettelsen av forskriftene finnes i kongelig resolusjon 27. mars 2020 om midlertidige forskrifter om unntak fra reglene om

fysisk møte i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, samvirkeforetak, selskaper og stiftelser som følge av utbruddet av covid-19, og kongelig resolusjon 8. april 2020 om midlertidig forskrift om unntak fra frister i vedtekter om avholdelse av ordinær generalforsamling og ordinært årsmøte for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19.

2.3 Behov for midlertidig lov

Som følge av utbruddet av covid-19 har myndighetene fastsatt restriksjoner for å hindre smittespredning, slik som karantenebestemmelser, reiserestriksjoner, restriksjoner på hvor mange som kan samles mv. Myndighetene har også gitt råd og anbefalinger for å hindre smittespredning. Slike restriksjoner, råd og anbefalinger forhindrer eller vanskeliggjør gjennomføring av fysiske møter i foretaksorganer. Det kan medføre at foretaksorganene ikke kan behandle saker og treffe beslutninger i tråd med saksbehandlingsreglene i foretakslovgivningen, eller at ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte ikke kan avholdes innenfor vedtektsfestede frister.

For å avhjelpe situasjonen er det med hjemmel i koronaloven § 2 fastsatt midlertidige forskrifter om unntak fra krav til fysisk møte i foretaksorganer mv. Det vises til omtalen i punkt 2.2. Forskriftene har samme varighet som koronaloven.

Stortinget har vedtatt å forlenge koronalovens varighet til 27. mai 2020. I lovproposisjonen som ligger til grunn for forlengelsen, jf. Prop. 76 L (2019–2020), skriver Justis- og beredskapsdepartementet på side 5 at «departementet ser ikke for seg en forlengelse ut over dette». Når koronaloven oppheves 27. mai 2020, så bortfaller forskriftene samtidig.

Det er uvisst hvor lenge de særskilte forholdene som utbruddet av covid-19 har medført, vil vare. Det samme gjelder pålegg og anbefalinger som karantenebestemmelser, reiserestriksjoner, råd om hvor mange som kan samles mv. for å minske smittespredning. Selv om restriksjonene skulle bli opphevet i Norge, er det ikke gitt at andre land vil gjøre det samme samtidig. Det vil for eksempel kunne forhindre eller gjøre det vanskelig for utenlandske aksjeeiere eller styremedlemmer å delta på generalforsamling eller styremøter.

Departementet har mottatt innspill fra næringslivet og andre berørte aktører om at unntakene fra krav til fysisk møte mv. bør gjelde ut over koronalovens gyldighetsperiode. Selv om Stortinget har vedtatt å forlenge koronaloven i tråd med regjeringens forslag i Prop. 76 L (2019–2020), vil loven og unntaksforskriftene bare gjelde frem til 27. mai 2020.

Usikkerhet om hvilke restriksjoner som vil gjelde fremover og hvor lenge de vil vare, gjør det vanskelig å vite om det kan avholdes fysiske møter i tråd med reglene i foretakslovgivningen. I en slik situasjon er det vesentlig å gi foretakene forutsigbarhet til å kunne planlegge og avholde møtene. Det tilsier at foretakene gis mulighet til å avholde møter uten krav til fysisk deltakelse mv. i en begrenset periode etter 27. mai 2020.

Etter departementets syn er det derfor behov for å forlenge unntakene fra reglene om fysisk møte, samt muligheten for foretakene til å signere møteprotokoller ved bruk av elektronisk signatur og til å fravike vedtektsfestede frister for å avholde ordinær generalforsamling/årsmøte.

3 Krav til fysiske møter

3.1 Gjeldende rett

Generelt

Hovedregelen i foretakslovgivningen er at saksbehandling i foretaksorganer skal skje i fysiske møter. Dette gjelder blant annet styremøter, generalforsamling, årsmøte eller annet lignende møte, bedriftsforsamlingsmøte og møter i andre foretaksorganer. Også i revisorloven § 2-3 er det krav om at styrets møte med revisor skjer som fysisk møte.

Med hjemmel i koronaloven § 2 er det fastsatt midlertidige forskrifter om unntak fra regler om fysisk møte i aksje- og allmennaksjeselskaper, samvirkeforetak, selskaper som reguleres av selskapsloven (ansvarlige selskaper og kommandittselskaper) og stiftelser. Unntakene gjelder også for finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Forskriftene gir mulighet til å avholde møter helt eller delvis uten fysisk deltakelse.

Aksjeloven

Det følger av aksjeloven § 6-19 første ledd at styret skal behandle saker i møte, med mindre styrets leder finner at saken kan forelegges skriftlig eller behandles på annen betryggende måte. Styreleders myndighet kan være begrenset av selskapets vedtekter, instruks fra generalforsamlingen eller instruks fra styret, jf. § 6-23. Styremedlemmer og daglig leder kan kreve møtebehandling, jf. § 6-19 annet ledd annet punktum.

Generalforsamlingen i aksjeselskaper skal som hovedregel avholdes som fysisk møte, jf. aksjeloven § 5-8. Aksjeeiere har rett til å møte i generalforsamlingen, enten selv eller ved fullmektig, jf. § 5-2. Møteretten kan ikke begrenses i vedtektene. Holdes generalforsamlingen som møte, skal styrelederen og daglig leder være til stede, jf. § 5-4. Andre styremedlemmer kan være til stede på generalforsamlingen når generalforsamlingen holdes som møte.

Aksjeloven § 5-15 har bestemmelser om ledelsens opplysningsplikt på generalforsamlingen. Aksjeeierne kan blant annet kreve at styremedlemmer og daglig leder gir tilgjengelige opplysninger om forhold som kan innvirke på bedømmelsen av årsregnskap og årsberetning.

Etter aksjeloven § 5-11 b første ledd har aksjeeiere rett til å delta på generalforsamlingen ved hjelp av elektroniske hjelpemidler, med mindre styret finner at det foreligger saklig grunn for å nekte. Elektronisk deltakelse kan bare skje når deltakelsen og stemmegivningen kan kontrolleres på betryggende måte. I vedtektene kan det fastsettes

nærmere krav til deltakelse ved elektroniske hjelpemidler. Det kan også fastsettes i vedtektene at aksjeeierne skal kunne forhåndsstemme ved bruk av elektroniske hjelpemidler, jf. § 5-11 b annet ledd.

I aksjeloven § 5-7 er det oppstilt mulighet for selskapet til å avholde forenklet generalforsamlingsbehandling, dersom ingen aksjeeiere motsetter seg dette. Forenklet generalforsamlingsbehandling kan holdes uten fysisk møte, herunder ved hjelp av elektroniske hjelpemidler. Styremedlemmer, daglig leder og revisor kan likevel kreve at saker skal behandles av generalforsamlingen i møte, jf. § 5-7 nr. 2.

Allmennaksjeloven

Reglene om avholdelse av styremøter i allmennaksjeselskaper er i hovedsak de samme som etter aksjeloven, jf. allmennaksjeloven §§ 6-19, 6-23 og 6-24. Unntak gjelder for behandling av årsregnskapet og årsberetning, som skal skje i møte, jf. § 6-19 første ledd annet punktum. Hører ansettelse av daglig leder under styret, skal fastsettelse av lønn og godtgjørelse til daglig leder skje i møte. Det samme gjelder når styret fastsetter lønn og godtgjørelse til andre ledende ansatte. Se § 6-19 første ledd tredje og fjerde punktum.

Generalforsamlinger i allmennaksjeselskaper skal avholdes som fysisk møte, jf. § 5-8 første ledd. Aksjeeiere har rett til å møte i generalforsamlingen, enten selv eller ved fullmektig, jf. § 5-2. Møteretten kan ikke begrenses i vedtektene. På generalforsamlingen skal styrelederen, daglig leder og lederen for bedriftsforsamlingen være til stede, jf. § 5-5 første ledd. Andre styremedlemmer og andre medlemmer av bedriftsforsamlingen har rett til å være til stede på generalforsamlingen.

Allmennaksjeloven § 5-15 har bestemmelser om ledelsens opplysningsplikt på generalforsamlingen. Bestemmelsen tilsvarer i all hovedsak aksjeloven § 5-15. Det vises til omtalen av aksjeloven § 5-15 ovenfor.

Med mindre annet følger av selskapets vedtekter, kan styret beslutte at aksjeeierne kan delta på generalforsamlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler, herunder at de kan utøve sine rettigheter som aksjeeiere elektronisk, jf. § 5-8 a første ledd. Styret kan bare treffe slik beslutning dersom styret sørger for en forsvarlig avholdelse av generalforsamlingen, og at det foreligger systemer som sikrer at lovens krav til generalforsamlingen er oppfylt. Etter § 5-8 b første punktum kan det fastsettes i vedtektene at aksjeeiere kan forhåndsstemme, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

Allmennaksjeloven § 6-38 inneholder nærmere saksbehandlingsregler for bedriftsforsamlingen. Bedriftsforsamlingens leder skal innkalle til møte så ofte som nødvendig, eller når minst en seksdel av medlemmene eller styret krever det. Styrets leder og daglig leder har plikt til å være til stede på møter i bedriftsforsamlingen, med mindre det er åpenbart unødvendig eller ved gyldig forfall. Allmennaksjeloven § 6-38 har ikke bestemmelser om at behandlingen av saker i bedriftsforsamlingen kan skje skriftlig. Etter allmennaksjeloven § 6-37 fjerde ledd fjerde punktum kan Kongen gi forskrifter om saksbehandlingen i bedriftsforsamlingen. Slik forskrift er ikke gitt. Bestemmelsene i

allmennaksjeloven § 6-38 gjelder tilsvarende for aksjeselskaper med bedriftsforsamling, jf. aksjeloven § 6-35.

Samvirkelova

Styret i samvirkeforetak skal behandle saker i møte, jf. samvirkelova § 82 første ledd første punktum. Saker kan behandles på annen måte enn i møte dersom styrelederen mener at saken kan legges frem skriftlig eller tas opp på annen fullgod måte. Årsregnskap og årsmelding skal alltid behandles i møte, jf. § 82 første ledd annet punktum. Etter § 82 annet ledd annet punktum kan hvert styremedlem og daglig leder kreve saksbehandling i møte. Etter samvirkelova § 82 femte ledd kan bestemmelsene i § 82 fravikes i vedtektene. Vedtektsfriheten kan brukes til å fastsette andre saksbehandlingsrutiner for styret. Forutsetningen er at saksbehandlingsrutinene er forsvarlige, jf. Ot.prp. nr. 21 (2006–2007) side 289.

Årsmøtet i samvirkeforetak skal avholdes ved fysisk møte. Etter samvirkelova § 36 første ledd har medlemmer rett til å møte på årsmøtet selv. Medlemmene kan også møte ved fullmektig, med mindre vedtektene sier at medlemmene ikke kan møte ved fullmektig. Styreleder og daglig leder skal være til stede på årsmøtet, jf. § 40. Andre styremedlemmer har rett til dette. Etter § 101 har revisor plikt til å delta på årsmøtet når det skal behandles saker som gjør dette nødvendig. Ut over dette har revisor rett til å møte i årsmøtet.

Samvirkelova § 51 gir regler om opplysningsplikt for ledelsen på årsmøtet. Et medlem kan blant annet kreve at styremedlemmer og daglig leder gir tilgjengelige opplysninger om forhold som kan innvirke på vurderingen av godkjennelse av årsregnskapet og årsberetningen.

For samvirkeforetak med færre enn 20 medlemmer åpner samvirkelova § 43 for at årsmøtet kan avgjøre saker ved skriftlig saksbehandling uten personlig fremmøte. Dette gjelder likevel bare dersom styret finner at saken kan behandles forsvarlig ved at den blir lagt frem skriftlig for medlemmene til avgjørelse. Adgangen etter § 43 gjelder i utgangspunktet både for ordinært og ekstraordinært årsmøte. Er det tale om ekstraordinært årsmøte som er krevd av ett eller flere medlemmer eller revisor etter § 42 andre ledd, må styret likevel innkalle til fysisk årsmøte dersom den eller de som har krevd ekstraordinært årsmøte, krever eller forutsetter det.

Etter samvirkelova § 62 og § 63 kan det fastsettes i vedtektene at samvirkeforetaket skal ha representantskap og kontrollkomité. I vedtektene kan det fastsettes nærmere regler om saksbehandlingen i representantskapet og kontrollkomiteen. Dersom vedtektene ikke sier noe annet, gjelder reglene om saksbehandlingen for styret så langt de passer.

Selskapsloven

For styret i ansvarlige selskaper følger det forutsetningsvis av selskapsloven § 2-16 at styremøter skal skje ved fysisk oppmøte. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for styret i kommanditselskaper, jf. selskapsloven § 1-1 annet ledd.

Det følger av forarbeidene til selskapsloven § 2-11 at selskapsmøtet i ansvarlige selskaper som hovedregel skal behandle saker i møte, jf. Ot.prp. nr. 47 (1984–85) side 42 til 43. Etter selskapsloven § 2-11 fjerde ledd første punktum kan beslutninger treffes av selskapsmøtet på annen måte enn i møte dersom saken haster så mye at det ikke er tid til å holde møtet med rimelig varsel. Det samme gjelder ved enstemmighet mellom deltakerne dersom selskapet ikke har ansattevalgte medlemmer i selskapsmøtet, jf. § 2-11 fjerde ledd annet punktum.

For kommandittselskaper er det lagt til grunn at selskapsmøtet skal behandle saker ved fysisk oppmøte, jf. §§ 3-6 flg. De alminnelige reglene om selskapsmøtet i selskapsloven kapittel 2 gjelder tilsvarende for selskapsmøtet i kommandittselskaper dersom ikke annet følger av kapittel 3, jf. § 1-1 annet ledd. Det er lagt til grunn i juridisk teori at § 2-11 fjerde ledd om avholdelse av selskapsmøtet på annen måte enn i møte, gjelder tilsvarende for selskapsmøtet i kommandittselskaper, jf. Bråthen, Jussens Venner 1987, side 56 til 99.

Stiftelsesloven

Stiftelsesloven § 31 har regler for styrets saksbehandling. Hovedregelen er at styret skal behandle saker i møte, jf. § 31 annet ledd. Saken kan behandles på annen måte enn i møte, hvis styrets leder finner at saken kan forelegges skriftlig eller behandles på annen betryggende måte. Styremedlemmene og daglig leder kan kreve møtebehandling, jf. § 31 tredje ledd annet punktum.

Etter stiftelsesloven § 36 kan det fastsettes i vedtektene at stiftelsen skal ha andre organer enn styre og daglig leder. Paragrafen angir ikke nærmere krav til behandlingsmåten for saker i slike organer, men regler om dette kan fastsettes i vedtektene. I Ot.prp. nr. 15 (2001–2002) på side 110 står det:

> «I noen tilfeller kan det være naturlig at vedtektene oppstiller visse regler om saksbehandlingen, og man kan heller ikke se bort fra at det for enkelte organer kan være naturlig å falle tilbake på noen av lovens saksbehandlingsregler for styret.»

Finansforetaksloven

Finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, reguleres i stor grad av allmennaksjelovens regler. Blant annet gjelder reglene om styrets saksbehandling i allmennaksjeloven § 6-19 for slike finansforetak, jf. finansforetaksloven § 8-7 annet ledd. Det samme gjelder reglene om aksjeeiernes møterett i allmennaksjeloven § 5-2 og reglene om møter i generalforsamlingen i allmennaksjeloven §§ 5-5 til 5-16, jf. finansforetaksloven, jf. § 8-3. Det vises til omtalen over av allmennaksjelovens bestemmelser om styremøter og generalforsamling.

I vedtektene i et finansforetak kan det angis at den daglige ledelse skal være et kollegialt organ (direksjon), jf. finansforetaksloven§ 8-13 første ledd. Etter § 8-13 fjerde ledd gjelder allmennaksjeloven § 6-19 første ledd første punktum og annet ledd tilsvarende for direksjonens saksbehandling Det betyr blant annet at behandlingen av saker i direksjonen som hovedregel skal skje i fysisk møte. Det vises til omtalen av allmennaksjeloven § 6-19 over.

SE-loven

For europeiske selskaper med forretningskontor i Norge gjelder allmennaksjeloven tilsvarende så langt den passer, såfremt ikke noe annet følger av SE-forordningen, vedtekter gitt i medhold av SE-forordningen eller SE-loven, jf. SE-loven § 2. Det vises til omtalen ovenfor av allmennaksjelovens regler.

Statsforetaksloven

Etter reglene om avholdelse av styremøter i statsforetaksloven § 24 skal styrets leder sørge for at styret holder møter så ofte det trengs. Om styret ikke for enkelte tilfelle bestemmer noe annet, har administrerende direktør rett til å være til stede og til å uttale seg.

Statsforetaksloven kapittel 8 (§§ 38-42) regulerer foretaksmøtet. Statsforetakslovens regler om foretaksmøtet forutsetter at møtet skal holdes som et fysisk møte der departementets representant deltar sammen med foretakets ledelse. Foretakets styre, administrerende direktør og revisor har rett til å være til stede og til å uttale seg. Disse har også plikt til å delta, med enkelte unntak.

I statsforetaksloven kapittel 7 (§§ 33-37) er det regler om bedriftsforsamlingen i statsforetaket. Etter statsforetaksloven § 36 første ledd skal bedriftsforsamlingens leder innkalle til møte så ofte som nødvendig, og dessuten når minst en sjettedel av medlemmene eller styret krever det. Om ikke annet er bestemt, har styremedlem, observatør og administrerende direktør rett til å være til stede og til å uttale seg på bedriftsforsamlingens møter. Styreleder og administrerende direktør har plikt til å være til stede, med enkelte unntak.

Revisorloven

I revisjonspliktige foretak skal styret hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede, jf. revisorloven § 2-3 første ledd første punktum. Dersom et flertall av styrets medlemmer også inngår i selskapets daglige ledelse, skal likevel hele styret, med unntak av daglig leder, delta i møtet, jf. § 2-3 første ledd annet punktum.

I møtet skal styret og revisor drøfte regnskapsmessige forhold der revisor ser vesentlige svakheter og mangler ved den daglige ledelsens vurderinger, samt andre forhold revisor mener styret bør informeres om, jf. § 2-3 annet ledd.

Enkelte regnskapspliktige er unntatt fra plikten til å holde årlig møte mellom styret og revisor, jf. § 2-3 tredje ledd. Blant annet gjelder ikke møteplikten for regnskapspliktige som regnes som «små foretak» etter regnskapsloven § 1-6.

3.2 Departementets vurdering

Innledning

Restriksjoner og anbefalinger fra myndighetene som følge av utbruddet av covid-19 forhindrer eller vanskeliggjør gjennomføring av fysiske møter i foretaksorganer. Eksempler er restriksjoner på hvor mange som kan samles, reiserestriksjoner og karantene- og isolasjonsregler. Slike restriksjoner forhindrer eller vanskeliggjør også eieres, deltakeres, medlemmers, tillitsvalgtes, daglige lederes, revisorers og andres mulighet til faktisk å delta på møtene.

Restriksjonene kan medføre at foretaksorganene ikke kan behandle saker og treffe beslutninger i tråd med saksbehandlingsreglene i foretakslovgivningen. Det kan også medføre at det ikke treffes beslutninger som er nødvendige for å etterleve krav i foretakslovgivningen, eller som vil være i foretakets interesse, for eksempel krav til forsvarlig egenkapital eller beslutning om styrets godkjennelse av avtaler.

I tillegg bør aksjeeiere, medlemmer, deltakere, styremedlemmer og andre ha mulighet til å delta på møter i foretaksorganer på en måte som er forenlig med offentlige råd og anbefalinger. Det gjelder også i tilfeller hvor manglende deltakelse ikke utgjør et hinder for at beslutninger kan treffes. For eksempel bør det legges til rette for at samtlige styremedlemmer kan delta i styremøter, selv om antall styremedlemmer i foretaket gjør at det ikke er nødvendig at samtlige styremedlemmer deltar for at styret er vedtaksdyktig. På tilsvarende måte bør hver enkelt aksjeeier i et aksjeselskap eller medlem i et samvirkeforetak få mulighet til å delta på generalforsamlingen eller årsmøtet, selv om de fleste beslutninger i slike foretak normalt kan treffes ved simpelt eller kvalifisert flertall. Det å sikre at samtlige styremedlemmer, aksjeeiere, deltakere og andre faktisk har mulighet til å delta på møtene, er en forutsetning for at disse kan oppfylle sine plikter og ivareta sine rettigheter. Det er derfor nødvendig med regler som åpner for at styremøter, generalforsamling, årsmøte, selskapsmøte, foretaksmøte, møter i bedriftsforsamlingen og møter i andre foretaksorganer kan avholdes på annen måte enn ved fysisk deltakelse. Hvilke unntak det bør åpnes for, varierer ut fra type foretaksorgan.

Styremøter og møter i andre foretaksorganer enn generalforsamling og årsmøte

Foretakslovene åpner i stor grad for at styreleder kan beslutte at styrebehandling skjer på annen måte enn i fysisk møte. Samtidig er det krav i lovgivningen om at visse saker skal behandles i møte. For eksempel følger det av allmennaksjeloven og samvirkelova at årsregnskap og årsberetning skal behandles i møte. I tillegg har det enkelte styremedlem og daglig leder rett til å kreve møtebehandling.

Departementet mener at det som følge av utbruddet av covid-19 er nødvendig midlertidig å tilrettelegge for at styrebehandling kan skje uten fysiske møter i større omfang enn etter nåværende regler. Departementet foreslår at styrets leder kan beslutte at enhver sak skal behandles ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skriftlig eller på annen betryggende måte uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Styremedlemmene skal likevel så vidt mulig få delta i en samlet behandling av saken, på samme måte som etter nåværende

regler. Forslaget innebærer at retten som styremedlemmene og daglig leder har etter foretakslovgivningen til å kreve at styrebehandling skjer i fysisk møte, ikke vil gjelde. Det innebærer også at styreleder kan bestemme at saker som etter nåværende regler skal behandles i fysisk møte, kan behandles på annen måte.

Dersom styreleder bestemmer at styrebehandlingen skal skje i fysisk møte, bør det enkelte styremedlem etter departementets vurdering ha rett til å delta i styrebehandlingen uten å måtte møte fysisk. Det samme gjelder for andre som har plikt eller rett etter lov eller vedtekter til å delta i behandlingen av den enkelte sak. Departementet foreslår at hvert enkelt styremedlem, daglig leder, revisor eller andre som har plikt eller rett til å delta i styrebehandlingen får rett til å delta på annen måte enn ved fysisk oppmøte. Deltakelse kan eksempelvis skje ved telefon- eller videokonferanseløsninger.

Departementet mener at ovennevnte unntak for styrebehandlingen bør gjelde tilsvarende for selskapsmøter, møter i bedriftsforsamlingen og møter i andre foretaksorganer. Det er viktig for foretakene at også disse foretaksorganene kan gjennomføre saksbehandlingen på en måte som er forenlig med pålegg og anbefalinger fra myndighetene som følge av utbruddet av covid-19. Det samme gjelder for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3. Se lovforslaget § 2-4, § 3-4, § 4-3, § 4-4, § 5-3, § 6-3 og § 6-4.

Generalforsamling og årsmøte

Aksjeeiere har rett til å møte på generalforsamling, jf. aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-2 første ledd. På tilsvarende måte har medlemmer i samvirkeforetak rett til å møte på årsmøtet, jf. samvirkelova § 36 første ledd første punktum. Retten til å delta fysisk på generalforsamling og årsmøte og krav til fysisk møtebehandling skal blant annet bidra til forsvarlig saksbehandling, og er begrunnet i hensynet til eierdemokrati og likebehandlingsprinsippet.

Departementet anser at det er behov for midlertidig å tilpasse kravene til hvordan generalforsamling og årsmøte skal avholdes til situasjonen foretakene, næringslivet og samfunnet for øvrig befinner seg i på grunn av utbruddet av covid-19. Å åpne for at slike møter kan avholdes helt eller delvis elektronisk er et nødvendig tiltak for å sikre at møtene faktisk kan holdes, saker behandles og beslutninger treffes. Det kan også være nødvendig for å sikre at aksjeeiere, deltakere og andre skal kunne ivareta sine rettigheter, og for at styremedlemmer, revisorer eller andre skal kunne oppfylle sine lovbestemte plikter uten å opptre i strid med restriksjoner, anbefalinger eller råd fra myndighetene.

Departementet foreslår at styret kan bestemme at generalforsamling eller årsmøte kan avholdes helt eller delvis uten fysisk oppmøte, herunder ved bruk av elektroniske hjelpemidler. Se lovforslaget § 2-3 og § 3-3.

Lovforslagets formål er å avhjelpe de negative konsekvensene utbruddet av covid-19 medfører for foretakene. Forslaget utgjør et unntak fra hovedregelen i aksjelovene og samvirkelova om at generalforsamling og årsmøte skal holdes som fysisk møte. Det gir også styret myndighet til å fastsette en behandlingsmåte som kan gjøre unntak fra det som er bestemt i vedtekter. Som nevnt ovenfor er kravet til fysiske møter begrunnet blant annet i hensynet til eierdemokratiet, og ivaretakelse av aksjeeiernes og medlemmenes

rettigheter. Etter departements vurdering tilsier dette at de midlertidige unntaksreglene bør begrenses til de tilfeller hvor fysisk saksbehandling ikke er forenlig med restriksjoner, råd eller anbefalinger. Det bør videre være en forutsetning for bruk av reglene at avholdelse av møtet er forsvarlig.

Departementet foreslår at styret bare kan treffe beslutning om helt eller delvis å holde møte uten fysisk oppmøte dersom det anses «nødvendig» for å kunne avholde generalforsamlingen eller årsmøtet. Vilkåret om nødvendighet må anses oppfylt dersom avholdelse av generalforsamlingen eller årsmøtet ved fysisk oppmøte er i strid med myndighetenes restriksjoner, råd eller anbefalinger knyttet til utbruddet av covid-19. Det samme gjelder dersom slike restriksjoner, råd eller anbefalinger forhindrer eller vanskeliggjør at aksjeeiere eller medlemmer kan delta ved fysisk oppmøte. Eksempler på dette kan være reiserestriksjoner eller bestemmelser som gjør at en aksjeeier eller et medlem må sitte i karantene dersom vedkommende deltar ved fysisk oppmøte på generalforsamlingen eller årsmøtet.

For å avholde generalforsamling eller årsmøte på annen måte enn ved fysisk møte må styret sørge for at aksjeeieres og medlemmers rettigheter ivaretas. Departementet foreslår at styret skal sørge for at avholdelsen av generalforsamlingen eller årsmøtet er forsvarlig. Kravet om forsvarlighet kan innvirke på hvilke metoder styret kan bestemme skal tas i bruk. Løsningene som benyttes må være egnet til å sikre at aksjeeiere og medlemmer har mulighet til å ivareta sine interesser. Sentralt er at aksjeeierne har mulighet til å delta og stemme.

Det er opp til styret å avgjøre hvilken løsning som skal benyttes for å avholde generalforsamlingen eller årsmøtet, så lenge den løsningen som velges gjør at avholdelsen av møtet er forsvarlig. Det betyr at styret konkret må vurdere om bruk av digitale møteapplikasjoner, video- eller telefonmøte eller andre løsninger er forsvarlig i det enkelte tilfelle.

Etter departementets vurdering bør det utvises tilbakeholdenhet med å åpne for at generalforsamling og årsmøte kan avholdes bare ved skriftlig saksbehandling. Aksjeselskaper kan allerede avholde generalforsamling ved skriftlig saksbehandling etter reglene om forenklet generalforsamlingsbehandling i aksjeloven § 5-7, dersom ingen aksjeeiere motsetter seg det. På tilsvarende måte kan styret i samvirkeforetak med under 20 medlemmer legge frem en sak til avgjørelse av et årsmøte som blir holdt uten personlig fremmøte, jf. samvirkelova § 43 først ledd. Medlemmene kan imidlertid etter § 43 annet ledd kreve at saken blir lagt frem for et årsmøte som blir holdt med personlig fremmøte. Både aksjeloven § 5-7 og samvirkelova § 43 krever dermed at samtlige aksjeeiere eller medlemmer er enige i at saken skal behandles skriftlig. Hensynet til eierdemokrati tilsier etter departementets syn at det normalt ikke er forsvarlig med utelukkende skriftlig saksbehandling av saker som skal behandles av generalforsamlingen eller årsmøtet, ut over de muligheter som finnes i gjeldende lovregler.

Forsvarlighetskravet kan likevel ikke tolkes så strengt at det blir uforholdsmessig byrdefullt eller umulig for foretaket å avholde generalforsamlingen eller årsmøtet. Departementet foreslår derfor at det åpnes for at styret kan fastsette at stemmegivning

skal skje ved bruk av forhåndsstemmer, også der dette etter loven krever fastsettelse i vedtekter.

Valg av behandlingsmåte kan innvirke på de rettigheter og muligheter aksjeeiere og medlemmer vanligvis har på generalforsamling eller årsmøte. Dette gjelder eksempelvis aksjeeieres eller medlemmers talerett, samt ledelsens opplysningsplikt etter aksje- og allmennaksjeloven § 5-15 første ledd og samvirkelova § 51. Styret må sørge for at slike rettigheter ivaretas så langt som praktisk mulig, og at aksjeeierne og medlemmene mottar tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere de saker som skal behandles på generalforsamlingen eller årsmøtet.

I reglene om elektronisk deltakelse på generalforsamlingen i aksjeloven § 5-11 b og allmennaksjeloven § 5-8 a er det krav om at deltakelsen og stemmegivningen kan kontrolleres på en betryggende måte. Departementet foreslår at tilsvarende krav skal gjelde i de foreslåtte unntaksreglene for avholdelse av generalforsamling og årsmøte uten fysisk deltakelse. Se lovforslaget § 3-3 annet ledd og § 4-3 annet ledd.

4 Undertegning av møteprotokoller

4.1 Gjeldende rett

Aksjelovene åpner for at møteprotokoller kan signeres ved fysisk underskrift eller elektronisk signatur, se nærmere omtale i Prop. 112 L (2016–2017) punkt 4.2. Bestemmelsene gjelder også foretakstyper som følger aksjelovenes bestemmelser. Et eksempel er europeiske selskaper, jf. SE-loven § 2 første ledd første punktum.

Samvirkelova §§ 52 og 91 stiller krav om at det utarbeides protokoll fra årsmøte og fra styremøte i samvirkeforetak, og at protokollene undertegnes. Det fremgår ikke av ordlyden i bestemmelsene om protokollene må undertegnes ved håndskreven signatur, eller om elektronisk signatur kan nyttes. Imidlertid står det i forarbeidene til stiftelsesloven at «stiftingsdokument, årsmøteprotokoll og styreprotokoll ikkje kan vere i berre elektronisk form, dvs. at det må finnast ein papirbasert original av desse dokumenta» jf. Ot.prp. nr. 21 (2006–2007) side 248. Videre står det i proposisjonen på side 249 at «[s]tiftingsdokumentet skal vere eit papirdokument, noko som inneber at elektronisk signatur ikkje kan nyttast». Departementet antar at det samme gjelder for styreprotokoller og protokoller fra årsmøte.

Det følger av selskapsloven § 2-15 annet ledd at reglene om styreprotokoll i aksjeloven § 6-29 gjelder tilsvarende for protokoll fra styremøte i ansvarlige selskaper. Bestemmelsen i selskapsloven § 2-15 annet ledd gjelder også for kommanditselskaper, jf. selskapsloven § 1-1 annet ledd. Etter aksjeloven § 6-29 tredje ledd kan styreprotokoller signeres ved fysisk underskrift eller elektronisk signatur. Det samme vil gjelde for styreprotokoller i ansvarlige selskaper og kommanditselskaper. Når det gjelder selskapsmøtet, er hovedregelen i selskapsloven § 2-12 annet ledd at det skal føres protokoll fra møtet. Bestemmelsen gjelder både for ansvarlige selskaper og kommanditselskaper, jf. selskapsloven § 1-1 annet ledd. Det følger ikke av ordlyden til § 2-12 annet ledd eller

forarbeidene til selskapsloven at selskapsmøteprotokollen skal signeres. I juridisk teori er det lagt til grunn en signeringsplikt av enkelte, se blant annet Woxholth, Kommentar til selskapsloven, i Norsk Lovkommentar, Gyldendal Rettsdata, note 101. Det fremgår ikke om styreprotokollen i så tilfelle må signeres ved håndskreven underskrift, eller om elektronisk signatur kan benyttes.

I stiftelser skal styreprotokoller underskrives av alle styremedlemmer som har deltatt i styrebehandlingen, jf. stiftelsesloven § 31 femte ledd. I forarbeidene til stiftelsesloven står det at elektronisk underskrift ikke er tilstrekkelig, jf. Ot.prp. nr. 15 (2000–2001) side 108.

Etter statsforetaksloven § 24 tredje ledd skal det føres protokoll fra styremøter i statsforetak som skal underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for bedriftsforsamlingen, jf. § 36 første ledd. I § 42 annet ledd er det regler om protokoll fra foretaksmøtet. Etter bestemmelsen skal protokoll fra foretaksmøte underskrives av møtelederen og en annen person som velges blant de tilstedeværende.

Med hjemmel i koronaloven § 2 er det fastsatt midlertidige forskrifter om unntak fra regler om fysisk møte i samvirkeforetak, selskaper (ansvarlige selskaper og kommandittselskaper) og stiftelser. Forskriftene gir foretak som er regulert av samvirkelova, selskapsloven og stiftelsesloven adgang til å signere møteprotokoller elektronisk.

4.2 Departementets vurdering

Krav om at møteprotokoller skal undertegnes ved fysisk underskrift er ikke nødvendigvis forenlig med nåværende situasjon, råd og restriksjoner. Det er mulig å sirkulere møteprotokoller for fysisk undertegning, men det er ressurs- og tidkrevende. Det løper også en viss risiko for smitte ved sirkulasjon av dokumenter.

Etter departementets vurdering vil elektronisk signering av møteprotokoller være effektivt og tidsbesparende for foretakene i nåværende situasjon. Det vil legge til rette for funksjonelle signaturløsninger som ikke krever oppmøte med fysisk signering av dokumenter. I tillegg vil det bidra til å minimere smitterisikoen.

Departementet foreslår at møteprotokoller som skal utarbeides etter samvirkelova, statsforetaksloven og stiftelsesloven midlertidig kan signeres ved bruk av elektronisk signatur. Det samme gjelder protokoller fra selskapsmøter etter selskapsloven. Se lovforslaget § 3-2 tredje ledd, § 3-3 femte ledd, § 5-2 tredje ledd, § 6-2 fjerde ledd og § 6-3 tredje ledd.

Som omtalt i punkt 4.1 kan styreprotokoll etter selskapsloven signeres ved bruk av elektronisk signatur. Det fremkommer ikke klart av verken selskapsloven eller forarbeidene til loven om det samme gjelder for protokoll fra selskapsmøte. Departementet antar at det i nåværende situasjon kan være behov for at også protokoller fra selskapsmøter kan signeres elektronisk. Departementet foreslår en bestemmelse om dette i lovforslaget § 4-3 fjerde ledd.

5 Vedtektsfestet frist for avholdelse av ordinær generalforsamling/årsmøte

5.1 Gjeldende rett

Aksjeloven § 5-5, allmennaksjeloven § 5-6 og samvirkelova § 41 gir regler om ordinær generalforsamling og ordinært årsmøte. Fristen for å avholde slikt møte er seks måneder etter regnskapsårets slutt. Dette gjelder ikke samvirkeforetak uten regnskapsplikt. Disse skal holde ordinært årsmøte én gang hvert kalenderår, jf. samvirkelova § 41 første ledd annet punktum. Bestemmelsene angir hvilke saker som skal behandles på ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte. Blant annet skal årsregnskapet godkjennes på ordinær generalforsamling i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Det samme gjelder ordinært årsmøte i samvirkeforetak med regnskapsplikt. Det kan også følge av lov eller av foretakets vedtekter at andre saker skal vedtas på ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte.

Foretakene kan i vedtektene fastsette en tidligere frist for å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte enn den lovbestemte fristen. Enkelte foretak har gjort dette. Derimot kan fristen ikke forlenges i vedtektene.

5.2 Departementets vurdering

Restriksjoner som følge av utbruddet av covid-19 har ført til at noen foretak ikke klarer å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte innen fristen som følger av foretakets vedtekter. Det kan skyldes restriksjoner som begrenser muligheten til å avholde generalforsamlingen eller årsmøtet som fysisk møte, eller at foretakene ikke får gjennomført møtet i samsvar med krav som følger av lovgivningen eller de midlertidige forskriftene. Dette kan for eksempel skyldes manglende tilgang til løsninger for digital avholdelse av disse møtene. Når foretakene ikke får avholdt slike møter, kan foretakene heller ikke avholde ekstraordinær generalforsamling eller ekstraordinært årsmøte for å endre vedtektsfestede frister.

For å avhjelpe denne situasjonen, foreslår departementet at aksjeselskap, allmennaksjeselskap og samvirkeforetak kan fravike vedtektsfestede frister for å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte. Se lovforslaget § 2-5 og § 3-5. Forslaget innebærer at møtet kan avholdes innen de lovbestemte fristene i aksjeloven § 5-5, allmennaksjeloven § 5-6 og samvirkelova § 41.

Det kan være flere grunner til at foretakene har vedtektsfestede frister for avholdelse av ordinær generalforsamling eller årsmøte som avviker fra lovenes normalordning. Etter departementets vurdering vil slike fristbestemmelser i hovedsak være tiltenkt en normalsituasjon. De tar ikke høyde for en situasjon hvor det som følge av restriksjoner, råd og anbefalinger fra myndigheter ikke lenger er praktisk eller rettslig mulig å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte på vanlig måte.

Det finnes i dag enkelte tjenester for helelektronisk avholdelse av ordinær generalforsamling og ordinært årsmøte. Det er også tjenester for å delta og stemme elektronisk på fysisk generalforsamling og årsmøte. Foretakene kan ha utfordringer med å skaffe alternative løsninger for å holde møte. Det er uklart om alle foretak er i stand til å nyttiggjøre seg slike løsninger med så kort varsel, og om det finnes et marked som dekker behov til alle foretakene på kort sikt. I tillegg er det knyttet kostnader til kjøp av slike tjenester. Det kan innebære en ytterligere byrde for selskaper i en vanskelig økonomisk situasjon. Ved å tillate foretakene å følge de ordinære lovfastsatte fristene for å holde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte, får foretakene bedre tid og mulighet til å finne løsninger for å kunne holde møtene.

Forslaget innebærer ikke å endre eller gjøre unntak fra de lovbestemte fristene for å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte i aksjeloven, allmennaksjeloven eller samvirkelova. Finansdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet vil vurdere nærmere om fristen for å fastsette årsregnskapet etter regnskapsloven skal utsettes. Det samme gjelder fristene i foretakslovgivningen for å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte.

6 Varighet

Departementet foreslår at loven gjelder frem til 31. oktober 2020. Loven har en begrenset varighet fordi den er knyttet opp til varigheten av covid-19-pandemien og de utfordringer som følger med den. Det er uklart hvor lenge tiltakene vil være nødvendige. Dersom behovet for unntak fremdeles eksisterer etter 31. oktober 2020, vil departementet vurdere om det bør fremmes forslag om forlengelse av loven. Dersom behovet for loven ikke lenger er til stede før 31. oktober 2020, vil departementet vurdere å fremme forslag om å oppheve loven.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget medfører i seg selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for foretakene. I medhold av loven vil foretakene kunne iverksette tiltak som kan medføre økte, men potensielt sett også reduserte, kostnader for foretakene.

Lovforslaget vil lette gjennomføringen av møter i foretak og tilrettelegge for at beslutninger kan tas. Lovforslaget vil gi foretakene større forutsigbarhet. Uten unntak fra krav om fysisk møte, fysisk signatur og vedtektsfestede frister for å avholde ordinær generalforsamling eller ordinært årsmøte, er det risiko for at foretakene ikke får truffet beslutninger som er påkrevd etter lov, som for eksempel fastsettelse av årsregnskapet, eller beslutninger som for øvrig er i foretakets interesse. Dette kan ha en negativ virkning for næringslivet. Aksjeeiernes, medlemmers, styremedlemmers og andres rettigheter ivaretas gjennom at disse sikres mulighet til å delta i møter.

Lovforslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

8 **Merknader til de enkelte** bestemmelsene

Kapittel 1. Lovens formål og virkeområde

Til § 1-1 Lovens formål

Første ledd angir lovens formål. Dette er å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 for foretak ved å legge til rette for at saksbehandlingen i styret, generalforsamlingen og andre foretaksorganer kan skje uten fysisk møte mv.

Annet ledd gir en legaldefinisjon av «foretak». Med foretak i denne loven menes selskaper og andre juridiske personer omfattet av lovene angitt i § 1-2.

Til § 1-2 Virkeområde

Paragrafen angir hvilke lover denne loven gir unntak fra. Dette omfatter aksjeloven, allmennaksjeloven, finansforetaksloven, revisorloven, samvirkelova, SE-loven, selskapsloven, statsforetaksloven og stiftelsesloven.).

Til § 1-3 Forholdet til gjeldende lover mv.

Paragrafen slår fast at bestemmelser i denne loven ved motstrid går foran bestemmelser i lovene angitt i § 1-2, forskrifter gitt i medhold av lovene angitt i § 1-2 og foretakenes vedtekter, selskapsavtale, instrukser o.l.

Kapittel 2. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i aksjeloven og allmennaksjeloven

Til § 2-1 Virkeområde

Paragrafen angir virkeområdet for kapittel 2. Bestemmelsene i kapittel 2 gjelder for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Kapitlet kommer også til anvendelse for finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Det samme gjelder selskaper regulert av SE-loven.

Til § 2-2 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.

Paragrafen gjør unntak fra regler i aksjeloven og allmennaksjeloven som medfører at styremøter må avholdes med fysisk oppmøte.

Første ledd første punktum gir styrets leder myndighet til å bestemme at styrebehandlingen skal skje uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Bestemmelsen gjør unntak fra regler i aksjeloven og allmennaksjeloven som gir styremedlemmer eller andre rett til å kreve møtebehandling, eller at visse saker eller dokumenter må behandles i fysisk møte. Eksempelvis gjøres det unntak fra kravet til møtebehandling av årsregnskap og årsberetning i allmennaksjeloven § 6-19 første ledd annet punktum. Styreleders myndighet til å bestemme at saker kan behandles uten fysisk møte går også foran eventuelle krav til møtebehandling i vedtekter, styreinstruks, retningslinjer mv.

Styreleder avgjør hvilken behandlingsform som skal brukes. Styrebehandling kan skje ved bruk av «elektroniske hjelpemidler». Dette omfatter blant annet digitale møteapplikasjoner og løsninger for telefon- eller videomøte. Saksbehandlingen kan også skje skriftlig ved sirkulasjon av dokumenter.

Behandlingsformen som styreleder velger må være «betryggende». Dersom sakens karakter tilsier at styremedlemmene kommuniserer direkte med hverandre ved behandlingen av saken, bør skriftlig saksbehandling ikke brukes.

Første ledd *annet punktum* pålegger styreleder å sørge for at styremedlemmene så vidt mulig deltar i en samlet behandling av sakene. Bestemmelsen svarer til aksjeloven og allmennaksjeloven §§ 6-19 annet ledd første punktum. Om bestemmelsene står det i NOU 1996: 3 side 143:

> «Dette innebærer at behandlingsformen såvidt mulig bør legges opp slik at hvert enkelt styremedlem gis anledning til å fremføre sin sak overfor de andre styremedlemmene slik at disse kjenner de andre medlemmenes syn før avgjørelsen treffes.»

Styremedlemmer og andre må følge styreleders valg av behandlingsform for styrebehandlingen, jf. første ledd første punktum. *Annet ledd* gjør unntak fra dette der styreleder bestemmer at styrebehandlingen skal skje i fysisk møte. I så tilfelle kan styremedlemmer kreve å få delta i styrebehandlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler eller på annen betryggende måte uten å være fysisk til stede, jf. *første punktum*. Det samme gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta, jf. *annet punktum*. Styreleder bestemmer i så fall den alternative behandlingsformen.

Tredje ledd slår fast at bestemmelsene om unntak fra kravene til fysisk styremøte i første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

Etter *fjerde ledd* gjelder unntakene fra krav til fysisk møte i første, annet og tredje ledd tilsvarende så langt de passer for direksjonen i finansforetak etter finansforetaksloven § 8-13.

Til § 2-3 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk generalforsamling mv.

Paragrafen gjør unntak fra regler i aksjeloven og allmennaksjeloven som innebærer at generalforsamling skal avholdes som fysisk møte.

Første ledd første punktum gir styret myndighet til å beslutte at generalforsamlingen skal holdes helt eller delvis uten fysisk møte. Bestemmelsen gjør unntak fra aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-2 første ledd om aksjeeieres rett til å delta i generalforsamlingen ved fysisk oppmøte. Beslutter styret at deler av generalforsamlingen skal avholdes ved fysisk møte, gjelder aksjelovens og allmennaksjelovens bestemmelser om fysisk deltakelse så langt de passer for denne delen av generalforsamlingen.

Styret avgjør hvilken behandlingsform som skal brukes. Generalforsamlingen kan avholdes ved bruk av «elektronisk hjelpemidler». Dette omfatter blant annet digitale møteapplikasjoner og løsninger for telefon- eller videomøte. Behandlingsform må vurderes konkret i lys av kravet til forsvarlig avholdelse, jf. annet ledd.

Første ledd *annet punktum* fastsetter at styret bare kan treffe beslutning etter første ledd første punktum dersom det anses «nødvendig» for å avholde generalforsamlingen. Vilkåret om nødvendighet må anses oppfylt dersom avholdelse av generalforsamlingen ved fysisk oppmøte er i strid med myndighetenes restriksjoner, råd eller anbefalinger knyttet til utbruddet av covid-19. Det samme gjelder dersom slike restriksjoner, råd eller anbefalinger forhindrer eller vanskeliggjør aksjeeieres deltakelse ved fysisk oppmøte. Eksempel kan være reiserestriksjoner. Det samme gjelder pålegg som medfører at en aksjeeier må sitte i karantene dersom vedkommende deltar ved fysisk oppmøte på generalforsamlingen.

Vilkåret om nødvendighet må være oppfylt på tidspunktet for styrets beslutning. Det innebærer at generalforsamlingen kan avholdes i tråd med styrets beslutning, selv om de forhold som gjorde at vilkåret om «nødvendig» var oppfylt på tidspunktet for styrets beslutning nødvendig ikke lenger er til stede på tidspunktet for generalforsamlingen. Ved vesentlig opphold mellom styrebeslutningen og tidspunktet for utsendelse av innkallingen, bør styret på nytt vurdere om nødvendighetsvilkåret er oppfylt.

Styrets beslutning om å avholde generalforsamling helt eller delvis uten fysisk møte er underlagt aksjelovens og allmennaksjelovens bestemmelser om styrets saksbehandling, herunder krav til saksforberedelse, vedtaksførhet og protokollering. Styrets vurdering av nødvendigheten av å avholde generalforsamling helt eller delvis uten fysisk møte bør fremgå av styreprotokollen.

Annet ledd første punktum oppstiller plikt for styret til å sørge for at avholdelsen av generalforsamlingen er «forsvarlig». Styret må vurdere om bruk av digitale møteapplikasjoner, video- eller telefonmøte eller andre løsninger er forsvarlig i hvert enkelt tilfelle. Løsningene som benyttes må være egnet til å sikre at aksjeeiere har mulighet til å ivareta sine interesser. Hensynet til eierdemokrati tilsier at det normalt ikke er forsvarlig med utelukkende skriftlig saksbehandling av saker som skal behandles av generalforsamlingen. I aksjeselskaper kan aksjeeierne behandle saker ved sirkulasjon av dokumenter etter aksjeloven § 5-7 om forenklet generalforsamlingsbehandling, dersom ingen aksjeeiere motsetter seg det.

Annet ledd *annet punktum* oppstiller plikt for styret til å sørge for at alle aksjeeiere kan delta og stemme, og at «deltakelse og stemmegivning kan kontrolleres på betryggende måte». Dette innebærer at styret ikke kan velge en behandlingsmåte som i praksis forhindrer aksjeeierne fra å delta. Elektroniske løsninger må være allment tilgjengelig for aksjeeierne. Der styret beslutter at generalforsamlingen skal avholdes ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skal kravet til at deltakelse og stemmegivning kan kontrolleres på betryggende måte forstås på samme måte som tilsvarende krav i aksjeloven § 5-11 b og allmennaksjeloven § 5-8 a. Beslutter styret at det skal kunne forhåndsstemmes, må det benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen, se tilsvarende krav i aksjeloven § 5-11 b annet ledd og allmennaksjeloven § 5-8 b.

Annet ledd *tredje punktum* gir styret myndighet til å fastsette nærmere krav til gjennomføringen av deltakelsen og stemmegivningen. Slike krav må være forsvarlige, jf. annet ledd første punktum. Styret kan blant annet stille krav om forhåndspåmelding dersom det er nødvendig for å sikre en forsvarlig avholdelse av generalforsamlingen. Det

gjelder også der selskapet ikke har vedtektsfestet dette. Styret skal sørge for at aksjeeiernes rettigheter, herunder aksjeeiernes talerett og ledelsens opplysningsplikt etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-15 først ledd, ivaretas så langt som praktisk mulig. I innkallingen til generalforsamlingen skal fremgangsmåten for å delta og stemme angis, se tilsvarende krav i aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-10 fjerde ledd. Styret må sørge for at aksjeeierne mottar tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere de saker som skal behandles på generalforsamlingen.

Bestemmelsen åpner for at styret kan fastsette at stemmegivning skal eller kan skje ved hjelp av forhåndsstemmer, også der dette etter lovgivningen krever fastsettelse i vedtektene. Styret kan fastsette nærmere krav til slik stemmegivning, herunder hvilken periode før generalforsamlingen aksjeeierne kan stemme. Der krav til forhåndstemmegivning er fastsatt i vedtektene etter allmennaksjeloven § 5-8 b tredje punktum, kan slike krav bare tilsidesettes i den grad det er nødvendig for å oppfylle vilkåret om at avholdelsen av generalforsamlingen er forsvarlig.

Tredje ledd fastsetter styrets plikt til å sørge for at revisor, daglig leder og andre som har rett eller plikt til å delta, kan delta på generalforsamlingen uten å være fysisk til stede.

Til § 2-4 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i bedriftsforsamlingen og andre selskapsorganer

Paragrafen gjelder unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i bedriftsforsamlingen og andre selskapsorganer enn styre og generalforsamling. Paragrafen henviser til bestemmelsene om unntak fra krav til fysisk styremøte mv. i § 2-2.

Første punktum innebærer at § 2-2 gjelder tilsvarende så langt det passer for saksbehandlingen i bedriftsforsamlingen. Etter *annet punktum* gjelder § 2-2 også for saksbehandlingen i andre selskapsorganer. Det omfatter lovbestemte organer som revisjonsutvalg, jf. allmennaksjeloven §§ 6-41 til 6-43, og organer som er opprettet i vedtektene, som for eksempel valgkomité, kompensasjonsutvalg o.l.

Til § 2-5 Unntak fra vedtektsfestede frister for å avholde ordinær generalforsamling

Paragrafen åpner for at styret i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper med vedtektsfestet frist for å avholde ordinær generalforsamling kan bestemme at ordinær generalforsamling i 2020 i stedet skal holdes innenfor de lovbestemte fristene i aksjeloven § 5-5 første ledd og allmennaksjeloven § 5-6 første ledd. Etter disse bestemmelsene er fristen for å avholde ordinær generalforsamling «[i]nnen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår», normalt 30. juni.

Kapittel 3. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i samvirkelova

Til § 3-1 Virkeområde

Paragrafen angir virkeområdet for kapittel 3. Bestemmelsene i kapittel 3 gjelder for samvirkeforetak.

Til § 3-2 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.

Paragrafen gjør unntak fra regler i samvirkelova som medfører at styremøter må avholdes med fysisk oppmøte.

Første ledd gir styrets leder myndighet til å bestemme at styrebehandlingen kan skje uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Bestemmelsen gjør unntak fra regler i samvirkelova som gir styremedlemmer eller andre rett til å kreve møtebehandling, eller at visse saker eller dokumenter må behandles i fysisk møte. Eksempelvis gjøres det unntak fra kravet i samvirkelova § 82 første ledd annet punktum om at årsregnskap og årsmelding skal behandles i fysisk møte. Første ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 første ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Annet ledd første punktum gir styremedlemmer rett til å kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler dersom styrets saksbehandling skal skje i fysisk møte. Tilsvarende gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta, jf. annet ledd *annet punktum*. Annet ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 annet ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Tredje ledd fastsetter at protokoll fra styremøte kan signeres ved elektronisk signatur. Kravet om at det skal finnes en papirbasert original av styreprotokollen, jf. Ot.prp. nr. 21 (2006–2007) side 248, vil være oppfylt ved utskrift av protokoll med elektronisk signatur.

Fjerde ledd slår fast at bestemmelsene om unntak fra kravene til fysisk styremøte i første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

Til § 3-3 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk årsmøte mv.

Paragrafen gjør unntak fra regler i samvirkelova som innebærer at årsmøte skal avholdes som fysisk møte.

Første ledd gir styret myndighet til å beslutte at årsmøtet skal holdes helt eller delvis uten fysisk møte. Bestemmelsen gjør unntak fra samvirkelova § 36 første ledd første punktum om medlemmenes rett til å delta på årsmøtet ved fysisk oppmøte. Bestemmelsen gjør også unntak fra samvirkelova § 43 fjerde ledd om at styremedlem, medlem eller revisor kan kreve at årsmøtet skal avholdes ved personlig fremmøte for samvirkeforetak med færre enn 20 medlemmer. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for utsendinger der medlemmene er representert ved utsendinger til årsmøtet, jf. samvirkelova § 37. Styrets beslutning om å avholde årsmøtet helt eller delvis uten fysisk møte er underlagt samvirkelovas bestemmelser om styrets saksbehandling, herunder krav til saksforberedelse, vedtaksførhet og protokollering. Bestemmelsen tilsvarer for øvrig forslaget til § 2-3 første ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Annet ledd gjelder styrets plikt til å sørge for at avholdelsen av årsmøtet er forsvarlig. Forslaget er det samme som forslaget til § 2-3 annet ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Tredje ledd fastsetter styrets plikt til å sørge for at revisor, daglig leder og andre som har rett eller plikt til å delta, kan delta på årsmøtet uten å være fysisk til stede.

Fjerde ledd fastsetter at første og annet ledd skal gjelde tilsvarende ved valg av utsendinger etter samvirkelova § 37. Er det fastsatt krav i samvirkeforetakets vedtekter at valg av utsendinger skal skje i fysisk møte, har styret myndighet til å fravike slike vedtektsfestede krav ved behov.

Femte ledd fastsetter at protokoll fra årsmøte kan signeres ved elektronisk signatur. Bestemmelsen tilsvarer forslag til § 3-2 tredje ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Til § 3-4 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i representantskapet, kontrollkomiteen og andre foretaksorganer

Paragrafen gjelder unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i representantskapet, kontrollkomiteen og andre foretaksorganer enn styre og generalforsamling.

Første punktum innebærer at § 3-2 gjelder tilsvarende så langt det passer for saksbehandlingen i representantskap etter samvirkelova § 52 og kontrollkomité etter samvirkelova § 63. Etter *annet punktum* gjelder § 3-2 også for saksbehandlingen i andre foretaksorganer.

Til § 3-5 Unntak fra vedtektsfestede frister for å avholde ordinært årsmøte

Paragrafen åpner for at styret i samvirkeforetak med vedtektsfestet frist for å avholde ordinært årsmøte kan bestemme at møtet i 2020 i stedet skal holdes innenfor den lovbestemte fristen i samvirkelova § 41 første ledd. For samvirkeforetak med regnskapsplikt er fristen for å avholde ordinært årsmøte etter § 41 første ledd «[i]nnan seks månader etter utgangen av kvart rekneskapsår», normalt 30. juni. For samvirkeforetak uten regnskapsplikt skal ordinært årsmøte holdes en gang hvert kalenderår.

Kapittel 4. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i selskapsloven

Til § 4-1 Virkeområde

Paragrafen angir virkeområdet for kapittel 4. Bestemmelsene i kapittel 4 gjelder for ansvarlige selskaper og kommanditselskaper.

Til § 4-2 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.

Paragrafen gjør unntak fra regler i selskapsloven som medfører at styremøter må avholdes med fysisk oppmøte.

Første ledd gir styrets leder myndighet til å bestemme at styrebehandlingen kan skje uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Bestemmelsen gjør unntak fra regler i selskapsloven som gir styremedlemmer eller andre rett til å kreve møtebehandling, eller at visse saker eller dokumenter må behandles i fysisk møte. Første ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 første ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Annet ledd første punktum gir styremedlemmer rett til å kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler dersom styrets saksbehandling skal skje i fysisk møte. Tilsvarende gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta, jf. annet ledd *annet punktum*. Annet ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 annet ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Tredje ledd slår fast at bestemmelsene om unntak fra kravene til fysisk styremøte i første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

Til § 4-3 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk selskapsmøte mv. i ansvarlig selskap og kommandittselskap mv.

Paragrafen gjør unntak fra regler i selskapsloven som medfører at selskapsmøtet må avholdes ved fysisk oppmøte.

Første ledd gir den som etter lov eller selskapsavtalen har myndighet til å innkalle selskapsmøtet, kompetanse til å bestemme at saksbehandlingen skal skje uten at deltakerne er fysisk samlet. Dette omfatter den enkelte deltaker, styremedlem, forretningsfører eller de ansattes representanter, jf. selskapsloven § 2-11 annet ledd, med mindre annet følger av selskapsavtalen. Bestemmelsen omfatter også den som etter selskapsavtalen har rett til å kalle inn selskapsmøtet, jf. selskapsloven § 2-11 annet ledd tredje punktum. For øvrig svarer bestemmelsen til forslaget til § 2-2 annet ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen så langt disse passer.

Annet ledd gir enhver som har rett eller plikt til å delta i selskapsmøtet, rett til å kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler dersom selskapsmøtet skal skje i fysisk møte. Annet ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 annet ledd første punktum. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen så langt disse passer.

Tredje ledd fastsetter at den som innkaller selskapsmøtet også har ansvar for at møtet kan avholdes i samsvar med bestemmelsene i første og annet ledd.

Fjerde ledd fastsetter at protokoll fra styremøte kan signeres ved elektronisk signatur.

Til § 4-4 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte i andre selskapsorganer

Paragrafen gjelder unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i andre selskapsorganer enn styre og årsmøtet. Bestemmelsen fastsetter at § 4-2 gjelder tilsvarende så langt det passer for saksbehandlingen i andre selskapsorganer.

Kapittel 5. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i stiftelsesloven

Til § 5-1 Virkeområde

Paragrafen angir virkeområdet for kapittel 5. Bestemmelsene i kapittel 5 gjelder for stiftelser.

Til § 5-2 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.

Paragrafen gjør unntak fra bestemmelser i stiftelsesloven som medfører at styremøter må avholdes med fysisk oppmøte.

Første ledd gir styrets leder myndighet til å bestemme at styrebehandlingen kan skje uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Bestemmelsen gjør unntak fra regler i stiftelsesloven som gir styremedlemmer eller andre rett til å kreve møtebehandling, eller at visse saker eller dokumenter må behandles i fysisk møte. Eksempelvis gjøres det unntak fra styremedlemmers og daglig leders rett til å kreve møtebehandling i stiftelsesloven § 31 tredje ledd annet punktum. Første ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 første ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Annet ledd første punktum gir styremedlemmer rett til å kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler dersom styrets saksbehandling skal skje i fysisk møte. Tilsvarende gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta, jf. *annet ledd annet punktum*. Annet ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 annet ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Tredje ledd fastsetter at protokoll fra styremøte kan signeres ved elektronisk signatur. Dette gjør unntak fra nåværende krav til at protokoll skal underskrives, jf. Ot.prp. nr. 15 (2000–2001) side 107.

Fjerde ledd slår fast at bestemmelsene om unntak fra kravene til fysisk styremøte i første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

Til § 5-3 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i andre organer

Paragrafen gjelder unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i andre organer i stiftelsen enn styret.

Første punktum innebærer at § 5-2 gjelder tilsvarende så langt det passer for saksbehandlingen i andre organer opprettet etter stiftelsesloven § 36.

Kapittel 6. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i statsforetaksloven

Til § 6-1 Virkeområde

Paragrafen angir virkeområdet for kapittel 6. Bestemmelsene i kapittel 6 gjelder for statsforetak.

Til § 6-2 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.

Paragrafen gjør unntak fra bestemmelser i statsforetaksloven som medfører at styremøter må avholdes med fysisk oppmøte.

Første ledd gir styrets leder myndighet til å bestemme at styrebehandlingen kan skje uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Bestemmelsen gjør unntak fra regler i statsforetaksloven som gir styremedlemmer eller andre rett til å kreve møtebehandling.

Første ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 første ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Annet ledd første punktum gir styremedlemmer rett til å kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler dersom styrets saksbehandling skal skje i fysisk møte. Tilsvarende gjelder administrerende direktør, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta, jf. *annet ledd annet punktum*. Annet ledd tilsvarer forslaget til § 2-2 annet ledd. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Tredje ledd fastsetter at protokoll fra styremøte kan signeres ved elektronisk signatur.

Fjerde ledd slår fast at bestemmelsene om unntak fra kravene til fysisk styremøte i første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

Til § 6-3 Unntak fra krav til avholdelse av fysisk foretaksmøte mv.

Paragrafen gjør unntak fra bestemmelser i statsforetaksloven som medfører at foretaksmøte skal avholdes som fysisk møte.

Etter *første ledd* kan eierdepartementet bestemme at foretaksmøte skal holdes uten fysisk møte. Eierdepartementet bestemmer behandlingsformen. Foretaksmøtet kan avholdes ved bruk av «elektroniske hjelpemidler eller på annen betryggende måte». Elektroniske hjelpemidler omfatter blant annet digitale møteapplikasjoner og løsninger for telefon- eller videomøte.

Annet ledd fastsetter eierdepartementets plikt til å sørge for at administrerende direktør, revisor, og andre som har rett eller plikt til å delta, kan delta på foretaksmøtet uten å være fysisk til stede.

Tredje ledd fastsetter at protokoll fra foretaksmøte kan signeres ved elektronisk signatur.

Til § 6-4 Unntak fra krav til å avholde fysisk møte mv. i bedriftsforsamlingen

Paragrafen gjelder unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i bedriftsforsamlingen. Paragrafen fastsetter at bestemmelsene om unntak fra krav til fysisk styremøte mv. i § 6-2, gjelder tilsvarende så langt de passer for saksbehandlingen i bedriftsforsamlingen.

Kapittel 7. Lovens ikrafttredelse og opphevelse

Til § 7-1 Lovens ikrafttredelse og opphevelse

Første ledd angir lovens ikrafttredelse og opphevelse. Loven er tidsbegrenset og gjelder frem til 31. oktober 2020 fra ikrafttredelsen. Hvis situasjoner skapt ved utbruddet av covid-19 vedvarer ut over denne perioden, kan Stortinget forlenge lovens varighet ved nytt lovvedtak.

Annet ledd åpner for at møter som det er sendt innkalling til innen 31. oktober 2020, kan avholdes etter bestemmelsene i denne loven. Skjæringstidspunktet knytter seg til når innkallingen er «sendt». Innkallingen trenger ikke være mottatt av aksjeeierne,

medlemmer eller andre berørte aktører innen 31. oktober 2020, for at møte kan avholdes uten fysisk deltakelse etter bestemmelsene i denne loven.

Forslag til midlertidig lov om unntak fra krav til fysisk møte mv. i foretakslovgivningen (tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19)

Kapittel 1. Lovens formål og virkeområde

§ 1-1. *Lovens formål*

(1) Lovens formål er å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 for foretak ved å legge til rette for at saksbehandlingen i styret, generalforsamlingen og andre foretaksorganer kan skje uten fysisk møte mv.

(2) Med foretak i denne loven menes selskaper og andre juridiske personer omfattet av lovene angitt i § 1-2.

§ 1-2. *Virkeområde*

Denne loven fastsetter unntak fra følgende lover:

Lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven)

Lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)

Lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven)

Lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven)

Lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven)

Lov 1. april 2005 nr. 14 om europeiske selskaper ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10a (rådsforordning (EF) nr. 2157/2001) (SE-loven)

Lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak (samvirkelova)

Lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)

§ 1-3. *Forholdet til gjeldende lover mv.*

Ved motstrid går bestemmelser i denne lov foran det som er bestemt i lovene nevnt i § 1-2, forskrifter fastsatt i medhold av lovene, foretakets vedtekter, selskapsavtale, instruks o.l.

Kapittel 2. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i aksjeloven og allmennaksjeloven

§ 2-1. *Virkeområde*

Dette kapitlet gjelder for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Kapitlet gjelder tilsvarende for finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, og for selskaper regulert av SE-loven.

§ 2-2. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.*

(1) Styrets leder kan beslutte at styret skal behandle og avgjøre enhver sak ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skriftlig eller på annen betryggende måte uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Alle styremedlemmene skal så vidt mulig få delta i en samlet behandling av de saker som behandles.

(2) Skjer styrets saksbehandling i fysisk møte, kan ethvert styremedlem kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler eller på annen betryggende måte uten å være fysisk til stede. Det samme gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

(4) Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder tilsvarende så langt de passer for direksjonen i finansforetak som etter vedtektene har fastsatt at den daglige ledelse skal forestås av et kollektivt organ, jf. finansforetaksloven § 8-13.

§ 2-3. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk generalforsamling mv.*

(1) Styret kan beslutte at generalforsamling skal holdes helt eller delvis uten fysisk møte, herunder ved bruk av elektroniske hjelpemidler. Styret kan bare treffe slik beslutning dersom det anses nødvendig for å avholde generalforsamlingen.

(2) Styret skal sørge for at avholdelsen av generalforsamlingen er forsvarlig. Styret skal sørge for at alle aksjeeiere kan delta og stemme, og at deltakelse og stemmegivning kan kontrolleres på betryggende måte. Styret kan fastsette nærmere krav til gjennomføringen av deltakelsen og stemmegivning, herunder forhåndsstemming uten at det er vedtektsfestet.

(3) Styret skal også sørge for at revisor, daglig leder og andre som har rett eller plikt til å delta, kan delta på generalforsamlingen uten å være fysisk til stede.

§ 2-4. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i bedriftsforsamlingen og andre selskapsorganer*

Har selskapet bedriftsforsamling, gjelder § 2-2 så langt det passer for dennes saksbehandling. Tilsvarende gjelder for andre selskapsorganer.

§ 2-5. *Unntak fra vedtektsfestede frister for å avholde ordinær generalforsamling*

(1) Styret i aksjeselskaper med vedtektsfestet frist for å avholde ordinær generalforsamling kan bestemme at frist som nevnt i aksjeloven § 5-5 første ledd skal gjelde for ordinær generalforsamling i 2020.

(2) Styret i allmennaksjeselskaper med vedtektsfestet frist for å avholde ordinær generalforsamling kan bestemme at frist som nevnt i allmennaksjeloven § 5-6 første ledd skal gjelde for ordinær generalforsamling i 2020.

Kapittel 3. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i samvirkelova

§ 3-1. *Virkeområde*

Dette kapitlet gjelder for samvirkeforetak.

§ 3-2. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.*

(1) Styrets leder kan beslutte at styret skal behandle og avgjøre enhver sak ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skriftlig eller på annen betryggende måte uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Alle styremedlemmene skal så vidt mulig få delta i en samlet behandling av de saker som behandles.

(2) Skjer styrets saksbehandling i fysisk møte, kan ethvert styremedlem kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler eller på annen betryggende måte uten å være fysisk til stede. Det samme gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta.

(3) Protokoll fra styremøte kan signeres ved elektronisk signatur.

(4) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

§ 3-3. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk årsmøte mv.*

(1) Styret kan beslutte at årsmøte skal holdes helt eller delvis uten fysisk møte, herunder ved bruk av elektroniske hjelpemidler. Styret kan bare treffe slik beslutning dersom det anses nødvendig for å avholde årsmøtet.

(2) Styret skal sørge for at avholdelsen av årsmøtet er forsvarlig. Styret skal sørge for at alle medlemmene kan delta og stemme, og at deltakelse og stemmegivning kan kontrolleres på betryggende måte. Styret kan fastsette nærmere krav til gjennomføringen av deltakelsen og stemmegivning, herunder bruk av forhåndsstemming.

(3) Styret skal også sørge for at revisor, daglig leder og andre som har rett eller plikt til å delta, kan delta på årsmøtet uten å være fysisk til stede.

(4) Første og annet ledd gjelder tilsvarende ved valg av utsendinger etter samvirkelova § 37.

(5) Protokoll fra årsmøte kan signeres ved elektronisk signatur.

§ 3-4. *Unntak fra krav til fysisk møte mv. i representantskapet, kontrollkomiteen og andre foretaksorgan*

Har samvirkeforetaket representantskap eller kontrollkomité, gjelder bestemmelsene i § 3-2 så langt de passer for dennes saksbehandling. Tilsvarende gjelder for andre foretaksorganer.

§ 3-5. *Unntak fra vedtektsfestet frist for å avholde ordinært årsmøte*

Styret i samvirkeforetak med vedtektsfestet frist for å avholde ordinært årsmøte kan bestemme at frist som nevnt i samvirkelova § 41 første ledd skal gjelde for ordinært årsmøte i 2020.

Kapittel 4. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i selskapsloven

§ 4-1. *Virkeområde*

Dette kapitlet gjelder for ansvarlige selskaper og kommandittselskaper.

§ 4-2. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.*

(1) Styrets leder kan beslutte at styret skal behandle og avgjøre enhver sak ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skriftlig eller på annen betryggende måte uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Alle styremedlemmene skal så vidt mulig få delta i en samlet behandling av de saker som behandles.

(2) Skjer styrets saksbehandling i fysisk møte, kan ethvert styremedlem kreve å få delta per telefon eller video eller på annen betryggende måte uten å være fysisk til stede.

Det samme gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

§ 4-3. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk selskapsmøte mv. i ansvarlig selskap og kommandittselskap mv.*

(1) Den som etter lov eller selskapsavtalen har myndighet til å innkalle selskapsmøtet, kan også bestemme at møtet skal avholdes ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skriftlig eller på annen betryggende måte uten at de som har rett til å delta er fysisk samlet. Alle skal så vidt mulig få delta i en samlet behandling av de saker som behandles.

(2) Avholdes selskapsmøtet som et fysisk møte, kan enhver som har rett eller plikt til å delta kreve å få delta ved bruk av elektroniske hjelpemidler eller annen betryggende måte uten å være fysisk til stede.

(3) Den som innkaller selskapsmøtet, har også ansvar for at møtet kan avholdes i samsvar med bestemmelsene i første og annet ledd.

(4) Protokoll fra selskapsmøte kan signeres ved elektronisk signatur.

§ 4-4. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i andre selskapsorganer*

Har selskapet andre selskapsorganer, gjelder § 4-2 så langt det passer for dets saksbehandling.

Kapittel 5. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i stiftelsesloven

§ 5-1. *Virkeområde*

Dette kapitlet gjelder for stiftelser.

§ 5-2. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.*

(1) Styrets leder kan beslutte at styret skal behandle og avgjøre enhver sak ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skriftlig eller på annen betryggende måte uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Alle styremedlemmene skal så vidt mulig få delta i en samlet behandling av de saker som behandles.

(2) Skjer styrets saksbehandling i fysisk møte, kan ethvert styremedlem kreve å få delta i møtet ved bruk av elektroniske hjelpemidler eller på annen betryggende måte uten å være fysisk til stede. Det samme gjelder daglig leder, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta.

(3) Protokoll fra styremøte kan signeres ved elektronisk signatur.

(4) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

§ 5-3. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i andre organer*

Har stiftelsen andre organer som er opprettet etter stiftelsesloven § 36, gjelder § 5-2 så langt det passer for dets saksbehandling.

Kapittel 6. Unntak fra krav til fysisk møte mv. i statsforetaksloven

§ 6-1. *Virkeområde*

Dette kapitlet gjelder for statsforetak.

§ 6-2. *Unntak til krav til avholdelse av fysisk styremøte mv.*

(1) Styrets leder kan beslutte at styret skal behandle og avgjøre enhver sak ved bruk av elektroniske hjelpemidler, skriftlig eller på annen betryggende måte uten at styremedlemmene er fysisk samlet. Alle styremedlemmene skal så vidt mulig få delta i en samlet behandling av de saker som behandles.

(2) Skjer styrets saksbehandling i fysisk møte, kan ethvert styremedlem kreve å få delta ved bruk av elektroniske hjelpemidler eller på annen betryggende måte uten å være fysisk til stede. Det samme gjelder administrerende direktør, revisor og andre for saker der disse har rett eller plikt til å delta.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for styrets møte med revisor etter revisorloven § 2-3.

(4) Protokoll fra styremøte kan signeres ved elektronisk signatur.

§ 6-3. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk foretaksmøte mv.*

(1) Departementet kan beslutte at foretaksmøte skal holdes uten fysisk møte, herunder ved bruk av elektroniske hjelpemidler eller på annen betryggende måte.

(2) Departementet skal sørge for at administrerende direktør, revisor og andre som har rett eller plikt til å delta, kan delta på foretaksmøtet uten å være fysisk til stede.

(3) Protokoll fra foretaksmøte kan signeres ved elektronisk signatur.

§ 6-4. *Unntak fra krav til avholdelse av fysisk møte mv. i bedriftsforsamlingen*

Har foretaket bedriftsforsamling, gjelder § 6-2 så langt det passer for dennes saksbehandling.

Kapittel 7. Lovens ikrafttredelse og opphevelse

§ 7-1. *Lovens ikrafttredelse og opphevelse*

(1) Loven trer i kraft straks, og oppheves 31. oktober 2020.

(2) Møter det er innkalt til innen 31. oktober 2020, kan avholdes i henhold til bestemmelsene i denne loven.